

Catefix is een natuurlijk fixeermiddel dat slechts beperkte tijd vloeibaar en kleverig blijft en dat rupsennesten volledig aan elkaar weet te kleven. In 2020 voerde de leverancier van het volledig biologische fixeermiddel Catefix, Poel Bosbouw, samen met het Duitse bedrijf Unger von Eichhorn Baumpflege een grootschalige proef uit met het fixeren van veertig nesten van verschillende grootte. Wat waren de resultaten?

Auteur: Karlijn Raats

Eerste deel onderzoek bewijst: claims over fixeermiddel Catefix kloppen

‘Er is geen neven- of milieuschade en behandelde nesten zijn een voedselbron voor insecten en vogels’

De onderzoeksvragen waren onder meer of het fixeermiddel 100 procent bewezen onschadelijk is voor het milieu, of de overlast van haren voorgoed wegblijft, of de nesten goed blijven hangen als ze gefixeerd zijn, in hoeverre een gefixeerd nest verteert, of de nesten niet weg hoeven en of ze als habitat en voedselbron voor vogels en insecten dienen.

Vanaf stadium L4

Lars Rodrigues van Poel Bosbouw coördineerde dit onderzoek. Het eerste belangrijke gegeven dat uit het onderzoek naar voren kwam, was dat Catefix het beste werkt vanaf het L4-stadium van de eikenprocessierups. In een vroeg stadium (L2/L3) leek het spinsel bijna waterafstotend te zijn en hechtte Catefix

zich lastig. ‘Met twee inspuitingen kort achter elkaar bereikten we een goed resultaat: goed gefixeerde, harde bolletjes en de rupsen kroppen niet meer uit de cocon. Zo zijn er tal van nesten behandeld in Nederland en Duitsland. We waren ervan overtuigd dat we voldoende onderzoeksmateriaal zouden overhouden na het rupsenseizoen. In elk geval bleek de acute brandharenoverlast verholpen te worden door het fixeren met Catefix, zonder kwalijke nevenschade zoals vastgelijmde vogels of insecten. Het middel kan eenvoudig worden toegepast in de rupsenbestrijding.’

Voedselbron voor vogels en insecten

Het was de bedoeling dat de gefixeerde nesten voor analyse naar de universiteit van

Osnabrück zouden gaan en wellicht ook naar de Wageningen Universiteit. Daar had Poel Bosbouw willen laten vaststellen wat er met de nestintegriteit was gebeurd, met de rupsen en met de brandharen. Maar wat bleek: de nesten waren allemaal aangevreten door vogels en insecten. ‘De nestjes die gefixeerd waren met Catefix, waren op een paar uitzonderingen na als voerplaats gebruikt door vogels en insecten. We hebben beeldmateriaal gezien. Iedere week was er een foto gemaakt van een nest, waarbij zichtbaar werd dat de gaten in het nest steeds groter werden en uiteindelijk het gehele nest verdwenen was – voor zover we weten niet naar beneden gevallen, maar opgepeuzeld.’ Rodrigues: ‘De enkele nestjes die we wel konden bekijken, bevatten naast rup-

Samenvatting van deel 1 van het onderzoek naar Catefix door Poel Bosbouw en Unger von Eichhorn Baumpflege:

- De directe overlast kan zeer goed bestreden worden, op voorwaarde dat de nestjes zich niet hoger dan 7 m vanaf de grond bevinden. Rupsen en brandharen worden gefixeerd en daarmee is ook de voortplanting van het bestreden nest verleden tijd.
- Bij het gebruik van Catefix ontstaat er geen nevenschade, zoals het vastkleven van andere insecten en vogels.
- Het is mogelijk om zonder grote investeringen een gedeelte van de rupsenplaag te bestrijden, in het bijzonder op die plaatsen waar een hoogwerker niet kan komen of waar die machines niet gewenst zijn, zoals in particuliere tuinen.
- Catefix is niet milieubelastend, opgebouwd uit biologische/organische bestanddelen, is niet giftig en volledig afbreekbaar en hernieuwbaar. Dit past perfect bij de duurzaamheidsdoelstellingen die steeds meer opdrachtgevers zichzelf opleggen.
- Het toepassen van Catefix draagt bij aan de biodiversiteit, doordat gefixeerde nesten diverse insecten huisvesten en vogels deze nesten als voedselvoorraad gebruiken.
- De nesten bleken goed tot zeer goed te zijn gefixeerd aan de takken en voor zover ons bekend zijn er geen behandelde nesten uit de boom gevallen.
- Het blijkt nagenoeg niet mogelijk om gefixeerde nesten uit de boom te zuigen. Om nesten te verwijderen is meer mechanische kracht nodig dan die van de rupsenzuiger.
- Na de verdamping van de watercomponent blijft Catefix niet kleverig, waardoor er gegarandeerd geen nevenschade kan ontstaan. Na een regenbui kan het nest kortstondig weer kleverig worden. Nadat dit is opgedroogd, blijkt het nest verder gecompriëerd te zijn. Door deze verdichting ontstaat een nog betere fixatie.

sen en haren veel insecten en eitjes. Zo troffen we sluipwespen aan, mieren en pissebedden in deze kleine nestjes of wat er nog van over was. Naast deze dieren en eitjes troffen we ook veel verteerd materiaal aan.' De bewering dat de nesten als voedselbron en habitat dienen

binnen het bestaande ecosysteem, blijkt in elk geval terecht.

Maurice van Gaalen, mede-eigenaar van Catefix: 'Daarmee ben ik in mijn nopjes. Catefix wordt gemaakt uit natuurlijke grondstoffen en

Voor en na. Locatie: golfbaan De Scherpenbergh

uiteindelijk weer helemaal teruggegeven aan de natuur. In de tussentijd wordt er een maatschappelijk probleem mee opgelost!

Onderzoek verlengd

Voor Poel Bosbouw betekende het gebrek aan intacte gefixeerde nesten dat het onderzoek een staartje krijgt. 'We willen dit seizoen zorgen dat we een partij onaangetaste nesten naar het laboratorium kunnen opsturen. Hoe we dat voor elkaar krijgen, moeten we nog bedenken. Een nadeel van afdekken zou zijn dat de nesten dan ook voor insecten onbereikbaar zijn. We hebben het vermoeden dat insecten invloed hebben op de fermentatie van in het nest achtergebleven dode rupsen en hun brandharen.' Wat er na een half jaar nog in de gefixeerde nesten kan worden aangetroffen en of de haren dan nog toxisch zijn, zijn vragen voor een vervolgonderzoek, wat Rodrigues betreft. Een andere bijkomstigheid was dat de gefixeerde nesten niet eenvoudig weg te zuigen waren door curatieve bestrijders. Een betere optie is om ze handmatig te verwijderen, maar daar zijn allicht weinig opdrachtnemers enthousiast over. Het grote pluspunt is dat ook de bewering klopt dat de nesten sterk gefixeerd zijn en niet uit de boom vallen, ook niet bij harde wind of storm.

Eind 2021 nieuwe resultaten bekend

In 2021 is er een nieuwe onderzoekronde. 'De resultaten uit 2020 vragen om meer onderzoek. Poel Bosbouw staat volledig achter het product, maar we willen alleen informatie naar buiten brengen waarvan we weten dat deze klopt en uitgebreid is onderzocht. Wat we nog niet weten, is hoe het na verloop van tijd staat met de gefixeerde nesten en hoe gevaarlijk de resterende haren dan nog zijn. Gelukkig zitten we nog vroeg in het seizoen en hebben we genoeg tijd om de proeflocaties rond te breien. Ook hebben veel gebruikers al aangegeven ook in 2021 Catefix te gaan toepassen. Aan het einde van dit jaar komen we met de resultaten van deel 2 van het Catefix-onderzoek.' Van Gaalen vertelt dat de vraag naar Catefix in het buitenland momenteel snel stijgt. 'Vooral Duitsland omarmt ons fixeermiddel. Onze website-tekst is binnenkort zelfs vijftalig: naast Nederlands, Duits en Frans dan ook in het Spaans en het Engels.'

